މޯލްޑިވްސް މީޑިއާ އެންޑް ބްރޯޑްކާސްޓިންގ ރެގިއުލޭޝަންގެ ބިލާ ކޮމިޝަނުން ހުށަހަޅާ އިޞްލާޙު

މުޅި ބިލަށް ޢުމޫމީގޮތުން ހުށަހަޅާ ކޮމެންޓްސް

1. ދިވެހިރާއްޖޭގެ ޤާނޫނުއަސާސީގައި ބްރޯޑްކާސްޓް މީޑިއާ (ޓީވީ، ރޭޑިއޯ) އަދި ޕްރިންޓް މީޑިއާ (ނޫސް، މަޖައްލާ) ހިންގުމަށް އަންނަނިވި އަސާސީ ގޮތުން ތަފާތު އުސޫލުތަކެއްގެ ދަށުންނެވެ. އަދި އެއް ކޮމިޝަނަކުން އެއް ސިސްޓަމީ މިންގަނޑެއް ބޭނުންކޮށްގެން މި ދެ ނިޒާމު ރެގިއުލޭޓް ކުރުމަކީ އެ ޤާނޫނުއަސާސީގައި ޚިލާފުކަމަށް އެބުނެފައެއް ނޫނެވެ. ސަބަބަކީ، ހިއުމަންރައިޓްސްތަކުގެ މިނިވަންކަމުގެ ތެރެއިންވެސް ޚާއްޞަކޮށް ސިޔާސީ ވާހަކަތަކަށް (political speech)، ސަރުކާރު ޖަވާބުދާރީ ކުރުވުމަށްޓަކައި ފުޅާ ދާއިރާއެއްގެ މިނިވަންކަމެއް ދޭންވާނެކަމަށް ބައިނަލްއަޤްވާމީ މިންގަނޑުތަކުގައި ބާރުއަޅާފައިވާތީއެވެ. އެހެނީ ހިއުމަންރައިޓްސްތަކުގެ މިނިވަންކަމާއި ނޫސްވެރިކަމުގެ މިނިވަންކަމަކީ ޑިމޮކްރެޓިކް މުޖުތަމަޢުތަކުގެ މައިގަނޑު އަސާސްތަކުގެ ތެރެއިން އެއް އަސާސެވެ.

މީޑިއާތަކުން، ބްރޯޑްކާސްޓް، ނުވަތަ އިންޓަރނެޓް އަދި ހިއްސާ ފާޅުކުރާ، ނުވަތަ ވާހަކަ ހިއްސާކުރާ، ނުވަތަ އެހެން ހިއްސާކުރާ ރެގިއުލޭޓް ކަންތައް ފަރާތުން ރަޖިސްޓްރީ، ލައިސަންސް ދޫކުރުން، ދައުލަތުގެ ކޮމިޝަނުގެ ބާރުތަކުގެ ދަށުން ރެގިއުލޭޓްކުރުމާއި ރެގިއުލޭޓްކުރުމަކީ މި ކޮމިޝަނުގެ ކަނޑައެޅިފައިވާ އިޚްތިޔާރެއް ކަމެކެވެ. މިގޮތުގައި އުސޫލުތައް ގެންގުޅުމުގައި ބައިނަލްއަޤްވާމީ އުސޫލުތަކާ (best practice) ޚިލާފު، އަދި ހިއުމަންރައިޓްސްތަކުގެ މިނިވަންކަން ވަރަށް ބޮޑަށް ހަނިވެދާނެ ކަމެކެވެ. ޑިމޮކްރެޓިކް ޤައުމުތަކުގައި، މީޑިއާ ޢަދުލުވެރި ރަނގަޅު ނޫސްވެރިކަން ރައްކާތެރިކޮށްދެއެވެ. އަދި އެއީ ދައުލަތުގެ ބާރުގެ ދަށުން ގެންނަނަމަވެސް ކަމެއްގެ ގޮތުގައި ޤައުމުތަކުން ނުދެކެއެވެ. މިސާލަކަށް، އިނގިރޭސިވިލާތުގައި ޕްރިންޓް މީޑިއާ ބަލަހައްޓަނީ އަމިއްލަ ސްކީމެއް ފަދަ މީޑިއާ މުއައްސަސާތަކުންނެވެ. އަދި ބީބީސީ ފަދަ ނުވަތަ އިންޑިޕެންޑެންޓް ފަރާތްތަކުން ލައިސަންސް ނުވަތަ ރަޖިސްޓްރީ ކުރާކަން ނުޖެހެއެވެ. ހަމައެހެން، އެމެރިކާ، ކެނެޑާ އަދި އޮސްޓްރޭލިޔާ ފަދަ ޤައުމުތަކުގައި އިންޑިޕެންޑެންޓް ކޮމިޝަންތަކެއް ބޭނުންކުރެ އަދި އިންޑިޕެންޑެންޓް ހިންގާ ފެޑެރަލް ކޮމިއުނިކޭޝަންސް ކޮމިޝަނުގެ ދަށުން ޤައުމުތަކުގައި ބޭއްވޭނެ ކަމަކަށް ދައްކައިދެއެވެ. އަދި އެކަމަކު ދައުލަތުގެ ރެގިއުލޭޓަރުން ހަރުދަނާ ނުކުރެއެވެ. ބްރޯޑްކާސްޓް މީޑިއާ ރެގިއުލޭޓްކުރުމަށް ކޮމިޝަނަށް ހިފެހެއްޓޭނެ ޕްރިންޓް މީޑިއާއަށް އަންނަނިވި ސަބަބު ރެގިއުލޭޓްކޮށް ނުދެވެއެވެ.

އިތުރު އިންސާނީ ޙައްޤުތަކާބެހޭ ކޮމިޓީ އަދި ބައިނަލްއަޤްވާމީ ސިވިލް ޕޮލިޓިކަލް ޢަހުދުނާމާ (އައި.ސީ.ސީ.ޕީ.އާރ)އިން ކަނޑައަޅާފައިވާ ބައިނަލްއަޤްވާމީ މިންގަނޑުތަކާ، އެންމެހައި ކޮންޓެންޓް ރެގިއުލޭޓް ކުރަންވާނީ ވައިސަންސް ނުވަތަ ރަޖިސްޓްރޭޝަން ނުވަތަ މަޖުބޫރުކުރުން ގާއިމުކުރަމުން ކަނޑައަޅާފައިވާ ބައިނަލްއަޤްވާމީ އެ މިންގަނޑު ހިއުމަންރައިޓްސްތަކުގެ ހުރަސްއެޅުން، ސަރުކާރު ޖަވާބުދާރީކުރާ ލޭބަލް މަސްއޫލިއްޔަތު ހުރަސްއެޅުން ސިޔާސީ ވާހަކަތަކާ ބައިވެރިވުން ހިފެހެއްޓޭ ކޮމިޝަނުން ދިވެހިރާއްޖޭގެ ހުރަހެއް

ބްރޯޑްކާސްޓިންގެ ދާއިރާއަށް އެކަށީ މަހްދޫދުކުރުމާއެކު ޕްރިންޓް އަދި ޑިޖިޓަލް ޕްލެޓްފޯމްތަކުގެ މީޑިއާތަކަށް ދުވެލެއްލިބުމަށްޓަކައި އަމިއްލައަށް ރެގިއުލޭޓްކުރާ ގޮތަށް ބާއްވަމުން އަންނަ ރަނގަޅު އުސޫލުތަކުގައި މި ކޮމިޝަނުން ދެކެމެވެ. އެގޮތުން، ބްރޯޑްކާސްޓިންގ މީޑިއާ އާއި ޕްރިންޓް މީޑިއާ ރެގިއުލޭޓް ކުރުމަށްޓަކައި މިހާރުވެސް އަމަލުކުރަމުންދާ ޤާނޫނު ނަންބަރު 15/2008 (މޯލްޑިވްސް މީޑިއާ ކައުންސިލުގެ ޤާނޫނު) އަދި ޤާނޫނު ނަންބަރު 16/2010 (ބްރޯޑްކާސްޓުކުރުމުގެ ޤާނޫނު) އިޞްލާޙު ފުރިހަމަ ކުރުމަށް ގެންނަންޖެހޭ އިސްލާހުތައް އެ ޤާނޫނުތަކަށް ގެނައުމާއެކު މި ދެ ނިޒާމަކީ ވަކިން އޮންނަ ދެ ނިޒާމުގެ ގޮތުގައި ބެއްލުމަށް ހުށަހަޅަމެވެ. އަދި އެއް އިދާރާއެއްގެ ދަށުން މި ދެ ނިޒާމު ކުރިއަށްގެންދިއުމަށް ނިންމުނު ނަމަވެސް، ޕްރިންޓް މީޑިއާ އާއި ބްރޯޑްކާސްޓިންގ މީޑިއާ ރެގިއުލޭޓް ކުރުމުގައި ޤާއިމުކުރަންޖެހޭނީ އިސްވެ ބައިނަލްއަޤްވާމީ ފެންވަރާ ގުޅޭ ޤާއިމުކުރުމާއިލާ ނިޒާމު އުސޫލުތަކާއެއްގޮތުން ހުށަހަޅަމެވެ.

2. މި ބިލުގެ 45 ވަނަ މާއްދާގައި، މި ޤާނޫނުގައި އެހެން ގޮތަކަށް ބަޔާންކޮށްފައި ނުވާހާ ހިނދަކު، މި ޤާނޫނަށް އަމަލުކުރަން ފެށުމާއެކު، އެއްވެސް ވަސީލަތެއް މެދުވެރިކޮށް ދިވެހިރާއްޖޭގައި އެއްވެސް ނޫހެއް ނުވަތަ މަޖައްލާއެއް ޝާއިޢުކުރަންފަށާނީ ކޮމިޝަނުގައި ރަޖިސްޓްރީކުރުމަށް ފަހުކަމަށާއި، މި ޤާނޫނުގެ ދަށުން ރަޖިސްޓަރީ ނުކޮށް، ދިވެހިރާއްޖޭގައި ނޫސް، މަޖައްލާ ހިންގުމަކީ ކުށެއްކަމުގައި ނޫން ކަމުގައި ބަޔާންކޮށްފައިވެއެވެ.

ނޫސްވެރިކަމާއި ހާމަކުރުމުގެ މިނިވަންކަމަށް ދިވެހިރާއްޖޭގެ ޤާނޫނުއަސާސީން ދިވެހިރާއްޖޭއިން ބައިވެރިވެފައިވާ މަދަނީ އަދި ސިޔާސީ ޙައްޤުތަކާބެހޭ ބައިނަލްއަޤްވާމީ މުޢާހަދާ (އައި.ސީ.ސީ.ޕީ.އާރް) އިން ކަށަވަރުކޮށްދީފައިވާ އަސާސީ ޙައްޤެކެވެ. އެ މުޢާހަދާގެ ދަށުން އެކުލަވައިލެވިފައިވާ ޖެނެރަލް ކޮމެންޓް ނަންބަރު 34 ގައި ބަޔާންކޮށްފައިވާ ގޮތުން، ނޫސްވެރިކަމާއި ޕްރިންޓް މީޑިއާގެ ޝާއިޢުކުރުންތައް ވަކި ހުއްދައަށްޓަކައި ލިޔުން މަނާކުރުމަކީ އައި.ސީ.ސީ.ޕީ.އާރްގެ 19 ވަނަ މާއްދާއާ ޚިލާފު ކަމެވެ.

މި ބިލުގައި މަޖައްލާގެ މާނައިގެ ތެރޭގައި އީމެއިލް، ސައިންސް އަދި އެހެނިހެން ދާއިރާތަކުގެ ޖާނަލްތަކާއި ބުލެޓިންތައް ހިމެނެއެވެ. މިގޮތުން ވެބްސައިޓްތައް ރަޖިސްޓްރީކުރުން މަޖުބޫރުކުރުމަކީ ދިރާސާކޮށް ޝާއިޢުކުރުމާއި އިތުރު ބައެއްކަމަކަށް ހުރަސްއެޅޭނެ ކަމެކެވެ. އަދި މީގެ ނުތަނާސުބުގެ ގޮތް ބަލައިލާ ގޮތް ބަލައިލުމަށް ފާހަގަކުރަމެވެ.

އައި.ސީ.ސީ.ޕީ.އާރްގެ ޖެނެރަލް ކޮމެންޓް 34 ގައި ބަޔާންކޮށްފައިވާ ގޮތުން، އިންޓަނެޓް ބްލޮގްތަކުން ފަދަ ފަރާތްތަކަށް ރަޖިސްޓްރީކުރުމާއި ލައިސަންސް ހޯދުމަށް މަޖުބޫރުކުރުމަކީ އައި.ސީ.ސީ.ޕީ.އާރްގެ 19 ވަނަ މާއްދާއާ ޚިލާފު ކަމެވެ. އެގޮތުން، އެމެރިކާގެ ކޮންސްޓިޓިއުޝަންގެ ފުރަތަމަ އަމެންޑްމަންޓުގައި އެއްވެސް ޤާނޫނުތަކުން ޕްރެސްގެ މިނިވަންކަމާއި ނޫސްވެރިކަން ކުރުމުގެ މިނިވަންކަން ހަނި ނުކުރެވޭނެކަމަށް ކަނޑައަޅާފައިވާ ހުކުމްތަކުގައި ޝާއިޢުކުރެވިފައިވާ ސުޕްރީމްކޯޓުގެ ޤާނޫނާ ޚިލާފު (Unconstitutional) ކަމުގައި Near v. Minnesota (1931) ގެ މައްސަލައިގައި އެ ޤައުމުގެ ސުޕްރީމް ކޯޓުން ނިންމާފައިވެއެވެ.

އިންވެސްޓިގޭޝަނާއި، ސިޔާސީފަރާތް އަދި އޭޖެންސީތަކާ ގުޅޭ ޑިޖިޓަލް ޚިދުމަތްތަކުގައިވެސް ނުވާ މަޢުލޫމާތު ރަޖިސްޓްރީކުރަން ލާޒިމުކޮށް ނުކުރެއެވެ.

އެހެންކަމުން، މި ބިލުގެ ހުކުމަށް ބޮޑު އުފާވެއް، ހަމައެކަނި ނޫނީ މަޢުލޫމާތާއި ބެހޭގޮތުން ފުރިހަމަ ކޮށްދޭނެ ދަށުގައި ބެލެހެއްޓުމަށް މި ބިލުގައި ކަނޑައެޅުމަށް ހުށަހަޅަމެވެ. އަދި މިހާރު މި ބިލުގައި "މަޢުލޫމާތު" ދިރާސާ މާނަކުރުން އިސްލާހުކުރުން މަޢުލޫމާތު ގޮތުގައި ބެލޭނެ ދާއިރާ މިހާރަށްވުރެ ހަނި ކުރުމަށް ހުށަހަޅަމެވެ.

3. މި ބިލުގެ 72 ވަނަ މާއްދާގައި މި ޤާނޫނަށް އަމަލުކުރަން ފެށުމުން، މޮބައިލް ފޯން ފަދަ ކަމެއްސިފައި މޮބައިލް ފޯން ބޮޑެތި ކޮމިޔުނިކޭޝަން ޓެލިކޮމްސް ބެލުމުން އަދި މަޢުލޫމާތު ހިއްސާކުރުމަށް، އެ މަޢުލޫމާތު ބެލޭނީ އަހަރު އެތެރޭގައި ޓެލިކޮމްސް ކުރުމަށް ބާރުއެޅުމުގެ ބައިވެރިވާނެއެވެ. އަދި މި ޤާނޫނަށް އަމަލުކުރަން ފެށުމުން، މޮބައިލް ފޯން ފަދަ ކަމެއްސިފައި މޮބައިލް ކޮމިޔުނިކޭޝަން ޓެލިކޮމް ބެލެހެއްޓޭ އެއްވެސް މަޢުލޫމާތެއް ނުވަތަ މުއާމަލާތެއް ނިސްބަތްވާނަމަ، އެ މަޢުލޫމާތު ނުވަތަ މުއާމަލާތުގެ ބެލެހެއްޓުމަށް އެތެރެ ބާއްވާފައި ވާ ޓެލިކޮމްނަމަ ބާރުއެޅުމުގެ ބައިވެރިވާނެއެވެ. ނަމަވެސް، މި މާއްދާގެ ސަބަބުން މި ޤާނޫނަށް އަމަލުކުރަން ފެށުމުގެ ކުރިން ހުށަހެޅިފައިވާ ނުވަތަ ތަޙުޤީޤުކުރެވިފައިވާ މައްސަލަތަކަށް ހުށަހެޅުމަށް ނުވަތަ އިޖުރާއަތްތަކާއި، ޖިނާއީ ތުހުމަތު ކުރުމަށް ނަމަވެސް ބަލައިގަތުމަށްވާ ގޮތަށް ހުށަހަޅާލެވޭނެއެވެ. މި ގޮތަށް ޤާނޫނު ހަމަޖެހޭގޮތަށް ތަޙުޤީޤުކުރަނީ Principle of Legality[1] އާ ޚިލާފުވާނެ ކަމަށެވެ. މިގޮތުން، ދިވެހިރާއްޖޭގެ ޖުމްހޫރިއްޔާގެ ޤާނޫނުއަސާސީގެ 59 ވަނަ މާއްދާގައި ވެސް ކަމެއް ކުރުން، ނުވަތަ ވެސް ކަމެއް ނުކުރާ ޖަރީމާއަކަށް ޢާއި ކުރެއް ކަމުގައި އިސްތިހާރު ސަރީޙަކޮށް ނުވަތަ ޤާނޫނުގައި ބާރުލިބޭނެ ކުރިން ނުކުރި މިހާރު ނުވަތަ އެ ކަމެއް ކުރެވުނު ނުވަތަ ޖަރީމާ މިހާރު ނުވަތަ ޤާނޫނު ކަމަށް ގެތެރޭގެން އަމަލު ދިމާވި ނިޔާކުރަން ބާރުއެޅުމުގެ ބައިވެރިވާނެއެވެ. އަދި، މަދަނީ އަދި ސިޔާސީ ހައްޤުތަކާބެހޭ ބައިނަލްއަޤްވާމީ މުޢާހަދާގެ 15 ވަނަ މާއްދާގައި ޤާނޫނުގައި ބާރުލިބިދޭ ކަމަކަށް ތުހުމަތުގެ މިހާރު އެއްވެސް ނުވަތަ އަމަލެއް ކުރެވުނު ނިޔާކުރަން ބާރުއެޅުމުގެ ބައިވެރިވާނެއެވެ. އެހެންކަމުން، މި ބިލުގެ 72 ވަނަ މާއްދާގައި ކުރިގެ ޤާނޫނުގެ ދަށުން އެ މަޢުލޫމާތު ބެލުމަށް ކުރީގެ ޤާނޫނުތަކުގައި ބާރުން ކުރާ އިޖުރާއަތްތަކާއި، ޖިނާއީތަކާއި އަދި އަމަލުތަކުގެ ޝަރުޢީ ދާއިރާތަކަށް ހުށަހެޅިފައިވާ މައްސަލަތައް ބާރުލިބިދޭ ގޮތުން އިޞްލާޙު ކުރުމަށް ހުށަހަޅަމެވެ.

4. މި ބިލުގެ 68 ވަނަ މާއްދާގައި ބާރުއެޅުމުގައިވާ ގޮތުގައި، މިހާރުގެ އެއްވެސް ވަސީލަތެއް މެދުވެރިކޮށް ސޮފްޓްވެއަރ މައުލޫމާތުތައް އާންމުކޮށް ނިހާރަނުން، އަދި އެ މައުލޫމާތުގެ ސޮފްޓްވެއަރ ބަލަހައްޓާ އެކުލަވާލުމުގެ ޖޫރީ ސަރަހައްދުގައި ކަނޑައަޅާ ފަރާތް އެބަ، އެފަދަ މައުލޫމާތު ހިފެހެއްޓުމާ ދުނިޔޭގެ އެހެން ފަރާތްތަކަށް ހާމަކުރުމަށް ޢަމަލު ކުރެވޭ ގޮތަށް ހުށަހެޅިފައި ގޮސް މައުލޫމާތު ކޮށްދޭ ފަރާތް ބާރުލިބޭ ޖިނާއީ މައުލޫމާތު ދޭ ފަރާތްތަކުގެ ސިޔާސަތު ހިމެނޭނެ ކަމަށް ބުނެވެއެވެ. މިގޮތުން، އެ މައުލޫމާތު އިސްލާހުކުރުމަށް، ގޮތަށް އެކަމަށް ބާރުލިބޭ ފަރާތް އެންގުމުގެ

Nullum crimen, nulla poena sine lege (no crime, no punishment without law)[1]

އިޚްތިޔާރު ކޮމިޝަނަށް ލިބިގެންވާކަމަށްވެސް ބަޔާންކޮށްފައިވެއެވެ. އަދި މި މާއްދާގެ ދަށުން އަންގާ އެންގުމަކަށް ޢަމަލުކުރުމަށްވީނަމަ މި ޤާނޫނުގެ ދަށުން ފިޔަވަޅު އެޅުމުގެ ބާރުވެސް ކޮމިޝަނަށް ލިބިގެންވާކަން ފާހަގަކޮށްލަމެވެ.

މި ކަމަކީ މަދަނީ އަދި ސިޔާސީ ޙައްޤުތަކާބެހޭ ބައިނަލްއަޤްވާމީ މުޢާހަދާގައި ބަޔާންކޮށްފައިވާ ޙައްޤުތަކުގެ މިނިވަންކަމުގެ ބައެއް ހިނގުމުގެ ފުރުޞަތު އުފެދިދާނެ ކަމަށެވެ. މި މުޖުތަމަޢު އާއި ދިމިޤްރާޠީ އުސޫލުން މުޖުތަމަޢުތަކުގައި ހިމާޔަތްކުރުމުގައި ނުސްފުދިރީގެ މިނިވަންކަން ހަނިކުރުމަށް އަސާސީ ބާރުތަކުގައި އުޞޫލެކެވެ.

1. ޤާނޫނެއްގައި އެކަން ބަޔާންކޮށްފައިވުން؛
2. ޤާނޫނެއްގައި ބަޔާންކޮށްފައިވާ ޤާނޫނީ މަޤްޞަދެއް ހާސިލުކުރުމަށްޓަކައި؛
3. ދިމިޤްރާޠީ މުޖުތަމަޢެއްގެ އުސޫލުތަކާ ނަގާހާޖެހުމަށް ކޮންމެހެން ކުރުން ލާޒިމު ކަމެއް؛
4. ފިޔަވަޅު އެޅުމުގެ މަޤްޞަދު ހާސިލު ކުރުމުގެ މިންވަރަށްވުރެ އަދަބު ބޮޑުނުކުރުން (proportionate stricto sensu)
5. ޙައްޤެއް ހަނިކުރާއިރު ހެކިތަކަށް ބިނާކޮށްގެންނޫނީ ޙައްޤު ހަނިނުކުރުން (evidence-based necessity)
6. ވަކި މަޤްޞަދެއް ހާސިލުކުރުމަށްޓަކައި ހަނިކުރަންޖެހޭ ބޮޑުމިނުގައި ޙައްޤު ހަނިކުރުން (necessary)
7. ޙައްޤެއް ހަނިކުރަން ދިމާވާ ބާރަކަށް ރިޢާޔަތްކޮށް އަސްބާބާއި އެކަށީގެންވާ މިންވަރަކަށް ޙައްޤު ހަނިކުރުން (Proportional)

މި ޕެރާމީޓަރުތަކުގައިވެސް ހިމާޔަތްކުރުމުގެ މިންވަރާކަން ހަނިކުރެވި ހަމައެކަނި ވަކި ޤާނޫނު ޕެރާމީޓަރުތަކުގައެވެ. އޭގެ ނަތީޖާގެ ބަސްމަގު ފުޅާކުރުމާއި، އިދާރާތަކުގެ ރިޕޯޓުކުރުމާއި، ވަކި ބަޔަކާއި ޚާއްޞަ ބަޔާނާއި، ވަކި ބައެއްގެ މަޢުލޫމާތު ނަގުޅާ އުފެދުމަށް ރިޕޯޓުކުރުމާއި، އަދި އަނިޔާވެރިކަމާއި ބޮޑުވެރިކަން އުފެއްދުމަށް ގޮވާލުން ފަދަ ކަންކަމާ ގުޅިގެންނެވެ. ނަމަވެސް، އެއްވެސް ބާރެއްގައި ފުޅުކުރުވާ ޙާލަތެއްގެ ހަމައެކަނި ޕޮލިޓިކަލް ބަލައި އެކަމެއް ހަނިކުރުމަކީ ބާރުބޮޑުކަމެއް ނޫނެވެ. ނަފްރަތުގެ ބަސްމަގު ދަރަޖަކޮށް ބައިނަލްއަޤްވާމީ ޤާނޫނުން ބަލައިގެންފިނަމަ ފިޔަވަޅުއަޅާ ޝަރީޢަތާ ފާހަގަކޮށްލެވޭ ފަދައިން، ބޭނުންކުރުން ބަސްމަގުގެ ނިސްބަތުން ނުވަތަ ލިބުނު ނުރައްކާ ވަޒަންކުރުމުގައި ފިޔަވަޅު އެޅުމަށް ބަޔާންކޮށްފައިވެއެވެ.

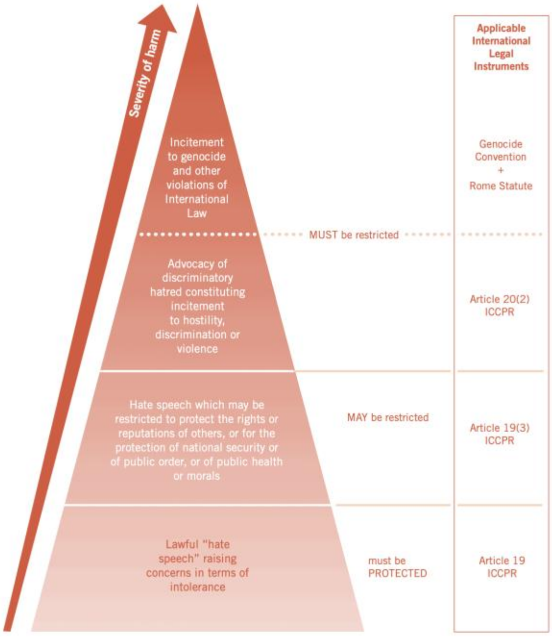

އެމެރިކާގެ ފާސްޓްއެމެންޑްމަންޓް ގެނުވުނު ފުރަތަމަ އިސްލާހުގައި ބަޔާންކޮށްފައިވަނީ، ޚިޔާލުފާޅުކުރުމުގެ މިނިވަންކަމާއި ނޫސްވެރިކަމުގެ މިނިވަންކަން ހަނިކުރެވޭނެ އެއްވެސް ޤާނޫނެއް ފާސްކޮށްގެން ނުވާނެ ކަމަށެވެ. އެހެންނަމަވެސް، ފާޑުކުރުމާ ޚިޔާލުކުރުން ނުވަތަ ޝާއިޢުކުރުވާ ބަހުސްކުރުން މިހާރުގެ ބަހުސްކަން ނުވަތަ އަޑުއަހަން އަރައިގަތުމާއި، އެފަދަ ފަރާތްތަކަކަށް މަޖާލު ދިނުމާއި ބަލިޔަކުން ނުވާނެއެވެ. މިފަދަ ޙާލަތްތަކުގައި އަޅުގަ ރައްކާތެރިކުރުމުގެ ފާރުސުތަކުގެ ފާރުސާއި އެހެނިހެން ފާރުސުތަކުގެ ދަށުން ދައުލަތާ އުފުލުމުގެ ބަޔަކު ލިބިގެންވެއެވެ. މި މާއްދާގައި މިފަދައިން ބައިނަލްއަޤްވާމީ އުސޫލުގެ ސަބަބުން، ވަކި ބައެއްގެ ޙައްޤުތަކަށް ފާޑުކިޔުމާއި އާންމު ހިތްހަމަޖެހުމަކަށް އަޑުއުފުލުން ފަދަ ކަންކަން ހަނިވެގެންދިޔުމުގެ ފުރުޞަތު އޮތްކަން ފާހަގަކުރެވެއެވެ.

އިންސާނީ މަޢުލޫމާތުގެ ތެދުދޮގު ކަނޑައެޅުމަށްޓަކައި ހުރި ވަޒަންކޮށް އެކަން ސޯޝަލްމީޑިއާ ނުވަތަ މަޢުލޫމާތުގެ ތެދުދޮގު ކަނޑައެޅުމުގައި ފެކްޓްޗެކްގެ ދައުރު ނުވަތަ އެފަދަ ތަކުރާރުކޮށްކުރުމުގެ ފެކްޓްޗެކް ފާހަގަކުރެވޭ އެކިފަދަ ވެބްސައިޓްތަކުގެ ފުރުޞަތު އޮތުން މުހިންމެވެ. ނަމަވެސް އެފަދަ އެއްވެސް އިޖުތިމާޢީ މި ބިލުގައި ހިމަނާފައިނުވާކަން ފާހަގަކުރެވެއެވެ. އަދި މި ބިލުގެ ދަށުން ފިޔަވަޅު އެޅުމުގެ ބިލު އޮތަސް، ގިނަ ފަރާތްތަކަށް މަޢުލޫމާތު ޝާއިޢުކުރުމަށް ފަސޭހަކަމާ އެކަށީގެންވާ ކަމެކެވެ. އަދި މި ބިލުގެ 65، 66، އަދި 67 ވަނަ މާއްދާގެ ދަށުން، ޚިޔާލުފާޅުކުރުމުގެ މިނިވަންކަމާއި ނޫސްވެރިކަމުގެ މިނިވަންކަން ބޭނުންކުރާ ފަރާތްތަކާމެދު އަޅާ ފިޔަވަޅުތަކަކީ ނިސްބަތުން ހަރުކަށި ފިޔަވަޅުތަކެއް ކަން ވެސް ފާހަގަކުރެވެއެވެ.
ޝާއިޢުކުރުވާ މަޢުލޫމާތުގައި ދޮގުގެން އަދި ފުރަތަމަ މަޢުލޫމާތު ބެހޭހިނގުން ބޮޑުވަމުން އައިފުރަތަމައިން، އެ މަޢުލޫމާތަކީ ގެއްލުމެއް ދިނުމުގެ ނިޔަތެއްނެތި ޝާއިޢުކޮށްފައިވާ ސަބަބުން މަޢުލޫމާތު (Misinformation)، ގަސްދުގައި ގެއްލުމެއް ދިނުމުގެ

ނިއުސްގައި ޝާއިޢުކޮށްފައިވާ ސަރަހައްދުން މައުލޫމާތު (Disinformation)، ނުވަތަ ގަސްދުގައި ގެއްލުމެއް ދިނުމަށް ބޭނުންކުރެވޭ
އުފެއްދުމުގެ ނިއުސްގައި ޝާއިޢުކޮށްފައިވާ ސަބަބަކީ މައުލޫމާތުތަކަކީ (Malinformation) ކަނޑައެޅުމުގެ މުހިއްމުކަން ފާހަގަކުރެވެއެވެ.
އަދި އިސްލާޙުކުރުން ކުރި 3 (ތިނެއް) ހާލަތެއްގައި ފިޔަވަޅު އުޅުމުގެ މީޑިއާ ގެއްލުމުގެ ކުޅަބޭފުޅުންނާއި ދ މައުލޫމާތު ޝާއިޢުކުރި
ނިއުސް ބެލުމަށްފަހު ފިޔަވަޅު އުޅުމާއި އެކުލު ރަނގަޅުކުރުމަށް ކަނޑައަޅައިފައި، އެފަދައިން މި ބާވަތުގެ ބަޔާންކުރުމަށް ހުށަހަޅަމެވެ.

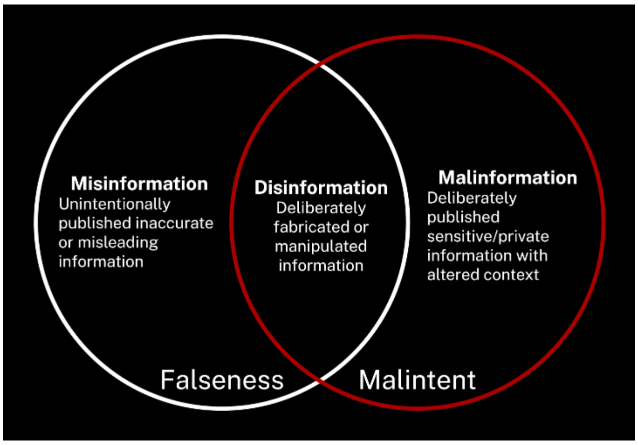

މީގެ އިތުރުން، މި ބާވަތުގެ ދަށުން ފިޔަވަޅު އުޅުމުގެ އިތުރަށް އެހެން ޤާނޫނުތަކާއި އަދާހަމަކުރުމުގެ ސަލާމަތުން ލިބޭ ގެއްލުމުގެ ބަދަލު
ނަގައިދިނުމުގެ ގޮތުގައި ގަވާއިދުތަކުގެ ދަށުން ލިބޭ ދަރުވާ އުޅުމައި މަދަނީ ބަދަލު ނެގުމުގެ ފުރުސަތު ހުއްޓާލައި، އެއް
އަމަލަކަށް ދެ އަދަބު (double jeopardy) ދޭކަށްނުޖެހުމުގެ ފުރުސަތު ހުއްޓޭ، އެފަދައިން އެއް އަމަލަކަށް ދެ ފަހަރު އަދަބު
ނުދެވޭނެ މާނައިން މި ބާވަތުގެ ފިޔަވަޅު އުޅުމާ ގުޅޭ މާއްދާތައް ބަޔާންކުރުމަށް ހުށަހަޅަމެވެ.

5. ދިވެހިރާއްޖޭގައި ބައިވެރިވުމުގެ ޤާނޫނުތަކުގެ ދަށުން ހުށަހަޅާ ބަހުސްތަކާ ގުޅޭ ބަޔާންތަކާ ގުޅުންހުރި ޤާނޫނުތަކުގެ ބައިނަލްއަޤުވާމީ މުޢާހަދާ އާއި
ޤާނޫނު ނަންބަރު 8/2010 (ޤާނޫނުއަސާސީގެ ދަށުން ހުށަހަޅާ ބަހުސްތަކާ ގުޅޭ ޤާނޫނުގެ މާއްދާ ނެގުމުގެ ޤާނޫނަށް ގެނެވޭ އިސްލާޙު
ޤާނޫނު) ގެ 27 ވަނަ މާއްދާއަށް ބަދަލުގެނައުން، އަދި ސަރުކާރުގެ ފުލުހުންގެ ކާންޒަރިވޭޝަނަށް މައުލޫމާތު
ޤާނޫނުއަސާސީގެ ދަށުން ފިޔަވަޅުތަކަށް ވެސް ބަޔާންކުރުމަށް ގޮތަށް (ޑިޖިޓަލް އެކްސެސިބިލިޓީ) ޝާއިޢުކުރުމުގެ ކުރިން
ކުރުމުގެ ކަނޑައަޅައި މި ބާވަތުގެ އެކްސެސިބިލިޓީ ގުޅޭ މާއްދާތައް ހިމެނުމަށް ހުށަހަޅަމެވެ.

އިސްވެ ބަޔާންކޮށްފައިވާ ދުލި ބިލަށް ޖުމްލަކޮށް ހުށަހަޅާފައިވާ އިސްލާހުތަކަށް ބަދަލުގެނެސްފައިވާ މިހާރު އޮތް ބިލު އިސްވެ ބަޔާންކޮށްފައިވާ އިސްލާހުތަކާ އެއްގޮތަށް ބަދަލުކުރެއްވުމަކީ މި ކޮމިޝަނުން އެޑްވޮކޭޓްކުރަމުންދާކަމަށްވެސް، އެ އިސްލާހުތަކާ އެއްގޮތަށް ބަދަލުކުރެއްވުމަށް ނިންމަވާ ހާލަތުގައި އަންނަނިވި ވަކިވަކި މާއްދާތަކަށް މި ކޮމިޝަނުން ހުށަހަޅާފައިވާ އިސްލާހުތަކަށް ރިޢާޔަތްކުރެއްވުމަށް އެދެމެވެ.

ވަކިވަކި މާއްދާތަކަށް ހުށަހަޅާ އިސްލާހުތައް

<table>
<tr><th></th><th>މިހާރު މާއްދާ އޮތްގޮތް</th><th>އިސްލާހުކުރުމަށް ހުށަހަޅާ ގޮތް</th><th>ސަބަބު</th></tr>
<tr><td>.1</td><td>15 ވަނަ މާއްދާ: ވަގުތީ ގޮތުން ކޮމިޝަން ހިންގުން
މި ޤާނޫނުގެ 17 ވަނަ މާއްދާގައި ބަޔާންކޮށްފައިވާ ގޮތުގެ މަތީން ކޮމިޝަން އެކުލަވާލާ މެންބަރުން ކޮމިޝަން ހިންގުމާ ހަވާލުވާންދެން، ކޮމިޝަނުގެ ކަންކަން ވަގުތީ ގޮތުން ހިންގާނީ ސިވިލް ސަރވިސް ކޮމިޝަނުން އެކުލަވާލާ 5 (ފަހެއް) މެންބަރުންގެ ވަގުތީ ކޮމިޓީއަކުންނެވެ. މި 5 (ފަހެއް) މެންބަރުންނަކީ ސިވިލް ސަރވިސްގެ ދާއިރާގައި ހިދުމަތް އޮފީސްތަކުގައި މަސައްކަތްކުރާ ސިވިލް ސަރވިސް މުވައްޒަފުންގެ ތެރެއިން ޑިރެކްޓަރ ޖެނެރަލްއަށްވުރެ މަތީގެ މަޤާމުތަކުގައި ތިބި ފަރާތްތަކުން ވާންވާނެއެވެ.</td><td colspan="2">މި ބިލުގެ 78 ވަނަ މާއްދާގައި ބަޔާންކޮށްފައިވާގޮތުން މި ބިލު ޤާނޫނަކަށްވެ އެއަށް ޢަމަލުކުރަން ކަނޑައަޅާފައިވަނީ ރައީސުލްޖުމްހޫރިއްޔާ ތަސްދީޤުކުރާ ދުވަހުން ފެށިގެން ކަމުގައިވުމުން، އަދި މި ބިލުގައި ބަޔާންކޮށްފައިވާ ގަވާއިދުތައް ހެދުމަށް 6 (ހައެއް) މަސްދުވަސް މި ބިލުގެ 79 ވަނަ މާއްދާގެ (ނ) ގައި ބަޔާންކޮށްފައިވާއިރު، މި ބިލުގައި ބަޔާންކޮށްފައިވާ ކަންކަން މި ބިލުގެ މަޤްޞަދުތަކާއި އަސާސްތަކާ އެއްގޮތަށް ތަންފީޒުކުރުމަކީ، ވަކިން ހާއްސަކޮށް މި ބިލުން ކަނޑައަޅާ ކޮމިޝަނަކީ މިނިވަން ކޮމިޝަނެއްގެ ގޮތުގައި މަސްއޫލިއްޔަތު ތަންފީޒުކުރުމަކީ މި ބިލުގައި ބަޔާންކޮށްފައިވާ ކަންކަން ތަފްސީލުކޮށްދޭ ގަވާއިދުތައް އެކުލަވާލުމުގެ ކުރިން ސިވިލް ސަރވިސްގެ ދާއިރާއިން ސިވިލް ސަރވަންޓުންގެ މައްސަލަ އެކުލެވޭ ކޮމިޝަނަކުން މި ބިލުގައި ބަޔާންކުރާ ކަންކަން ކުރުމަކީ މި ބިލުގެ މަޤްޞަދާ މި ބިލުގައި ބަޔާންކޮށްފައިވާ އުސޫލާ އަސާސްތަކާ ޚިލާފުކަމެއް ކަމުގައިވާތީ މި މާއްދާ އުވާލުމަށް ހުށަހަޅަމެވެ. އަދި ޢަމަލުކުރަން ފެށުމަށް މި ބިލުގައި ކަނޑައަޅާ ތާރީޚު ވަންނަންދެން މި ބިލުގައި ބަޔާންކުރާ ގަވާއިދު ހެދުމުގެ އިޖްރާއަތު ހިފުމުން، އެންމެހާ އިޖްރާއަތުތަކެއް ފުރިހަމަކުރުމަށްފަހު އޭގެ ފަހުގެ ތާރީޚެއްކަމުގައި ހުށަހަޅަމެވެ.</td></tr>
<tr><td>.2</td><td>17 ވަނަ މާއްދާ: ކޮމިޝަން އެކުލެވިގެންވާ ގޮތް</td><td colspan="2">ޖުރިސްޓް މީޑިއާ ހިމެނުން، މީޑިއާ ރެގިއުލޭޓްކުރުމަށް ކަނޑައަޅާ މިނިވަން ކޮމިޝަނެއްގައި ސީދާ ރައީސުލްޖުމްހޫރިއްޔާ އައްޔަންކުރާ މެންބަރުން ތިބުމަކީ، ހަޤީޤީ މިނިވަން އިތުބާރުހުރި ކޮމިޝަނެއް ޤާއިމުކުރުން މިނިވަންކަމާމެދު އެއްވެސް މަސްލަހަތު</td></tr>
</table>

	ކޮމިޝަން އެކުލެވިގެންވަނީ، ތިރީގައި ބަޔާންކޮށްފައިވާ މީހުންގެ މައްޗަށެވެ. (ހ) ރައްޔިތުންގެ މަޖިލީހުގެ ރުހުން ލިބިގެން ރައީސުލްޖުމްހޫރިއްޔާ އައްޔަންކުރާ 3 (ތިނެއް) މެންބަރުން؛ އަދި (ށ) މީޑިއާތަކުން އިންތިޚާބުކުރާ 4 (ހަތަރެއް) މެންބަރުން.	ފުރުއަރުމުއްސިނީ މަސައްކަތާ ކުރުމަށް އޮތް ހުރަހެއް ކަމުގައި ބެލުމުގެ ފުރުސަތު އެބައޮތެވެ. ޕްރިންޓް މީޑިއާގެ ވަސީލަތްތަކުން ސަރުކާރުގެ ކަންކަމުގައި ފާޑުކިޔުމާއި ސަރުކާރު ޖަވާބުދާރީ ކުރުވުމަށްޓަކައި ކުރާ މަސައްކަތަކީ ރައީސުލްޖުމްހޫރިއްޔާ އައްޔަންކުރާ މެންބަރުން ހިމެނޭ ކޮމިޝަނަކުން އެފަދަ މަސައްކަތެއް ބަލާންކުރުމުގެ ޝައުޤު ނުއުފެދޭ ފަދަ ގޮތަކަށް، މިނިވަން ދިމިޤްރާޠީ ނިޒާމެއްގައި ކުރެވެންޖެހޭނެ ކަމެއްކަމުގައި ބައިނަލްއަޤްވާމީ ގިނަ ޤާނޫނީ މަސްދަރުތަކުގައި ކަނޑައަޅާފައިވެއެވެ. އެއް އިދާރާއަކުން ބްރޯޑްކާސްޓް މީޑިއާ އާއި ޕްރިންޓް މީޑިއާ ރެގިއުލޭޓް ކުރި ނަމަވެސް، މި ދެ މީޑިއާ ރެގިއުލޭޓްކުރުމުގެ ނިޒާމުގައި ފަރަގުތަކެއް ބޭއްވުމަކީ ހުންނަންވާނެކަން ފާހަގަކުރަމެވެ. އެގޮތުން، ރައީސުލްޖުމްހޫރިއްޔާއާއި ރައްޔިތުންގެ މަޖިލީހުން މި ކޮމިޝަނަށް މެންބަރުން އައްޔަންކުރުމުގެ ބަދަލުގައި މި ކޮމިޝަނަށް ހޮވުމަށް ކަނޑައަޅާފައިވާ 7 މެންބަރުންވެސް އައްޔަންކުރަންވާނީ އެކިއެކި ދާއިރާތަކުން ނުވަތަ މަދަނީ ޖަމްޢިއްޔާތަކުން ބޭފުޅުން ހިމެނޭގޮތުން ސީދާ ރައްޔިތުންގެ މަޖިލީހުން ކުރާ އިޢުލާނަކާ ގުޅިގެން އެ މަޖިލީހަށް ނަން ހުށަހަޅައި ރައްޔިތުންގެ މަޖިލީހުން ރުހުންދޭ ބޭފުޅުންގެ މައްޗަށް ކަމުގައި ހުށަހަޅަމެވެ. އަދި ޕްރިންޓް މީޑިއާ ރެގިއުލޭޓްކުރުމުގެ ނިޒާމު ބިނާވާންވާނީ ސެލްފް ރެގިއުލޭޝަނު ނިޒާމެއްގެ މައްޗަށް ކަމުގައި ހުށަހަޅަމެވެ.
.3	22 ވަނަ މާއްދާ: ކޮމިޝަނުގެ ރައީސާއި ނައިބު ރައީސް (ހ) ކޮމިޝަނުގެ މެންބަރުންގެ ތެރެއިން ކޮމިޝަނުގެ ރައީސަކާއި ނައިބު ރައީސެއް މި މާއްދާގައި ބަޔާންކޮށްފައިވާ ގޮތުގެމަތިން އައްޔަންކުރަންވާނެއެވެ.	މި ކޮމިޝަނުގެ ރައީސް އަދި ނައިބު ރައީސް ހޮވާނީ ކޮމިޝަނުގެ މެންބަރުންގެ މެދުގައި ނަގާ ސިއްރު ވޯޓަކުންކަން މި މާއްދާގައި ބަޔާންކުރުމަށް ހުށަހަޅަމެވެ.

	(ނ) ކޯޕަރޭޝަންގެ ރަޖިސްޓަރު އެއްރަންކުރުމަށް ބޭނުންވާ ކާރުވާ ފަހަރަކު، ކޯޕަރޭޝަން އެއްރަންކުރުމުގެ ފަންޑަރުންގެ ތެރެއިން މީހެއްގެ ނަން ރަޖިސްޓްރާރ ޖެނެރަލްއާ ރަޖިސްޓްރީކުރުމުގެ މަޢުލޫމާތު ހުށަހަޅަންވާނެއެވެ. (ރ) މި މާއްދާގެ (ނ) ގައިވާ ގޮތަށް މަޢުލޫމާތު ރަޖިސްޓްރާރ ޖެނެރަލްއާ ހުށަހަޅާނީ ރަޖިސްޓަރީ ކުރުމުގެ އެދުމާއެކު ހުށަހަޅާ ފޯމުގައެވެ. (ބ) ކޯޕަރޭޝަންގެ ނަމުގައި ފަންޑަރުންގެ މަޢުލޫމާތު ރަޖިސްޓަރ ކުރަން ހުށަހަޅާ ފޯމާއެކު ސިޔާސީ ފަރާތްތަކުން ބެހޭ ފޯމެއް ހުށަހަޅަންވާނެއެވެ.		
4.	18 ވަނަ މާއްދާ: ފަންޑަރުންގެ ސިފަތައް	18 ވަނަ މާއްދާއަށް އަލުކަށް އިޞްލާޙުކުރުން: (ހ) ސިވިލް ސަރވިސްގެ ނުވަތަ ސަރުކާރާއި ސަރުކާރު ހިއްސާވާ ކުންފުނިތަކުގެ އެހެން އޮފީސް ވަޒީފާއެއް އަދާކުރާ މީހަކު ކަމުގައި ނުވުން	ޗެއާޔޫ ފިސް މީޓާ އެންޖީ ބޯޑެއް ކޮމިޝަނެއް ކޯޕަރޭޝަނެއް އަދިއެހެ ނުވަތަ ދައުލަތުގެ މުއައްސަސާ ދައުލަ ތިބެގަތުމުގެ ބޭނުމަށް ފިޔަވައި، އަދިއެހެ ނުވަތަ މުޢާމަލާތް ކުރުމުގެ ހައިސިއްޔަތުން ފިޔަވައި އަދި ވަކި ސިޔާސީ ޕާޓީއެއްގެ މެންބަރުން ތަމްސީލް

			ސަލާމަތް ކަމުގައި މި ބިލުގައި ބަޔާންކޮށްފައިވުމުން، މި ބިލުގެ 18 ވަނަ މާއްދާއަށް އިތުރު ކުރުމަށް ހުށަހަޅާފައިވާ ޝަރުޠަކީ މިފަދަ ކޮމިޝަނަކަށް ޕަބްލިކްކުރާ ނުވަތަ އިންތިޚާބުކުރާ މެންބަރުންގެ ކިބައިގައި ހުންނަންވާނެ ޝަރުޠެއް ކަމުން މި ބިލުގައި މި މާއްދާ ހިމެނުމަށް ހުށަހަޅަމެވެ.
.5	28 ވަނަ މާއްދާ: މަޤާމު ހުސްވުން (ހ) ތިރީގައި މިވާ ޙާލަތްތަކުގެ ތެރެއިން ޙާލަތެއް މެދުވެރިވެއްޖެނަމަ، ކޮމިޝަނުގެ މެންބަރެއްގެ މަޤާމު ހުސްވާނެއެވެ. (3) މެންބަރުކަމުގެ މަޤާމުގައި ހުރެ ކުރަން އެކަށީގެންނުވާފަދަ ކަމެއް ކުރުން؛		"ކުރަން އެކަށީގެންނުވާފަދަ ކަމެއް" މިފަދަ އިބާރާތްތަކަކީ ކަނޑައެޅިގެން ސާފު ދޭހަކުރަން ބޭނުންވާ މާނައަށްވުރެ ފުޅާ މާނައެއް ދޭހަވާ މާބޮޑުން ބަޔާންކޮށްފައިވާ (vague) ބަޔާންކުރުމެއްކަމުގައިވާތީ، ކުރަން އެކަށީގެންވާ ކަންކަން ކަމުގައި ބަޔާންކުރުމުގެ ބަދަލުގައި ދިވެހިރާއްޖޭގެ ޤާނޫނުއަސާސީއާއި ޤާނޫނުތަކާއި ގަވާއިދުތަކާ ޚިލާފު އަމަލެއްކުރުން، ނުވަތަ އެކަށީގެންނުވާފަދަ ކަމެއް މިންކުރާނެ މިންގަނޑެއް، މިސާލަކަށް ސަލީމްބުއްދި އިންސާނެއްގެ ނަޒަރު ފަދަ މިންގަނޑެއް ސާފު ކަނޑައެޅިގެން ބަޔާންކުރުމަށް ހުށަހަޅަމެވެ.
.6	28 ވަނަ މާއްދާ: މަޤާމު ހުސްވުން (ށ) މި މާއްދާގެ (ހ) ގެ (3) ވަނަ ނަންބަރާއި (4) ވަނަ ނަންބަރުގައި ބަޔާންކޮށްފައިވާ ޙާލަތެއް މެދުވެރިވެއްޖެ ކަމަށް ރައްޔިތުންގެ މަޖިލީހުގެ ކޮމިޓީއަކަށް ފެނިގެން، މެންބަރު ކަމުގެ މަޤާމުން ވަކިކުރުމަށް ރައްޔިތުންގެ މަޖިލީހުގެ ޖަލްސާއެއްގައި ހާޒިރުވާ ވޯޓުގައި ބައިވެރިވާ މެންބަރުންގެ		މި މާއްދާގައި ބަޔާންކުރާ ފަދައިން މެންބަރަކު މެންބަރުކަމުގެ މަޤާމުން ވަކިކުރުމުގެ ކުރިން އެ މެންބަރަކަށް ޢަދާލަތްތެރިކަމުގެ ފުރުޞަތު ދިނުމަށާއި، ތަބީޢީ އިންސާފު (natural justice) ގެ ހަމަތަކާއި އުސޫލުތަކުގެ ދަށުން އެ މެންބަރުގެ މައްޗަށް ތުހުމަތުކޮށްފައިވާ ޝަކުވާ ކޯބައިކަން އެ މެންބަރަކަށް އަންގައި އެ ތުހުމަތުން ދިފާޢުވުމުގެ ފުރުޞަތު ދިނުމަށް މި ބިލުގައި ކަނޑައެޅުމަށް ހުށަހަޅަމެވެ.

	ހައްޖެބިއްޔަތުން ޕާސްކުރުމުން، މެންބަރަކު ޢުހްދާގެ މަޤާމުން ވަކިވެއްޖެ.		
.7	37 ވަނަ މާއްދާ: ކޮމިޝަނުގެ މުވައްޒަފުން (ހ) ކޮމިޝަނުގެ މުވައްޒަފުންގެ ގޮތުގައި ތިބޭނީ ސިވިލް ސަރވިސްގެ މުވައްޒަފުންނެވެ. އަދި އެ މުވައްޒަފުންގެ މައްސަލަ ހިނގާނީ، ޤާނޫނު ނަންބަރު 5/2007 (ދިވެހި ސިވިލް ސަރވިސްގެ ޤާނޫނު) އާއި އެ ޤާނޫނުގެ ދަށުން ހެދޭ ގަވާއިދުތަކާއެވެ. (ނ) މި ޤާނޫނަށް ޢަމަލުކުރަން ފަށާ ތާރީޚުން ފެށިގެން 4 (ހަތަރެއް) މަސްދުވަހުގެ ތެރޭގައި މި މާއްދާގެ (ނ) ގެ ދަށުން އެކުލަވާލާ އިސްކީމާ އެއްގޮތަށް ޢަމަލުކުރަންވާނެއެވެ. އަދި އެ އިސްކީމުގައިވާ ގޮތުގެމަތިން އަދި ކޮމިޝަނުގެ މެންބަރުންގެ މަޝްވަރާއާއެކު، ކޮމިޝަނަށް ބޭނުންވާ މުވައްޒަފުން ޢައްޔަނުކުރާނީ ސިވިލް ސަރވިސް ކޮމިޝަނުންނެވެ.	37 ވަނަ މާއްދާގެ (ހ) އުވާލައި، (ނ) އަންނަނިވި ގޮތަށް އިޞްލާޙުކުރުން. (ނ) ...ކޮމިޝަނަށް ބޭނުންވާ މުވައްޒަފުން ޢައްޔަނުކުރާނީ ކޮމިޝަނުންނެވެ.	މި ބިލުގެ ދަށުން އުފެދޭ ކޮމިޝަނަކީ މިނިވަން ކޮމިޝަނެއްގެ ގޮތުގައި ބަޔާންކޮށްފައިވާތީ، މިނިވަން އިދާރާއެއްގައި ސިވިލް ސަރވިސްގެ މުވައްޒަފުން ތިބުމަކީ ދިވެހިރާއްޖޭގައި ޢަމަލުކުރަމުންދާ ގޮތް ކަމުގައި ނުވާތީ މި އިޞްލާޙު ހުށަހަޅަމެވެ.
.8	39 ވަނަ މާއްދާ: ހަމަތައް (ވ) އާންމު މަސްލަހަތު ހިމެނޭ ކަންކަމުގައި ތަފާތު ވިސްނުންތަކާއި	39 ވަނަ މާއްދާގެ (ވ) އަންނަނިވި ގޮތަށް އިޞްލާޙުކުރުން 39. (ވ) އާންމު މަސްލަހަތު ހިމެނޭ ކަންކަމުގައި ވަކި ޒާތުލޮބީކާއި	އިނގިރޭސިވިލާތުގެ Communications Act 2003 ޤާނޫނުގެ 320 ވަނަ މާއްދާގެ (1) ވަނަ ނަންބަރުގެ (c) ގައި ތަޢައްޞުބުން އެއްކިބާވުމަށް އެދިގެން

	ފިލްމުތަކާއި ޑޮކިއުމެންޓަރީ ހުށަހަޅާ ގޮތުގެމަތިން ޖާގަ ދިނުން؛	ވިސްނުންތަކަށް އެކަށީގެންވާ މިންވަރަށް އިސްކަން ދިނުމުގައި، ބަލާއި ވިސްނުންތަކާއި ފިލްމުތަކަށް ޑޮކިއުމެންޓް ހުށަހަޅާ ގޮތުގެމަތިން ޖާގަ ދިނުން؛	ހާއްސަ ފިލްމުތަކުގެ ތެރޭގައި ޑްރާމާތައް ޑޮކިއުމެންޓަރީތަކުގައި އަންހެނުން ޑޮމިނަންސްއެއް ދިނުމުން ރައްކާތެރިވާންވާނެކަމުގައި، އެގޮތުން، ވަކި މިފަދަ ނުވަތަ އިދާރާއެއްގެ ހިތާމަތަކުން ފިލްމަށް އެކަށީގެންވާ މިންވަރަށް އިސްކަންދިނުން ހިމެނޭގޮތަކަށް ބަލާނެކަމަށް ފާހަގަކުރެވެއެވެ. މިމާއްދާ މިފައިން އިސްލާހުކުރުމަކީ އަންނެ ޑޮމިނަންސްއަށް އަދިއަލުވާލުމާއި ހާލަތުތަކުގެ މިނިވަންކަން އެކަށީގެންވާގޮތުގައި ރައްކާތެރިކުރުމަށް ކުރެވިދާނެ ކަމެއް ދެކެމެވެ.
9.	39 ވަނަ މާއްދާ: ހަމަތައް (ށ) ތެދު މައުލޫމާތު ހާމަކުރުމާއި އިންސާފުވެރިވުން؛	39 ވަނަ މާއްދާގެ (ށ) އަންނަނިވި ގޮތަށް އިސްލާހުކުރުން (ށ) މައުލޫމާތުގެ ސަރަހައްދަކަށް ޖެންޑަރ ދަރަކާތާއި އެކަށީގެންވާ ގޮތަށް ކަރަފަރުކުރުން މައުލޫމާތު ފޯރުކޮށްދިނުމުގައި އެޑިޓަރުންގެ ސަރުބަ މައުލޫމާތު ހާމަކުރުމާއި އިންސާފުވެރިވުން؛	އިނގިރޭސިވިލާތުގެ Communications Act 2003 ގެ 319 ވަނަ މާއްދާގެ (2) ވަނަ ނަންބަރުގެ (d) ގައި އޮފްކޮމްއިން ޑްރާމާތައް ގެނައުމުގައި ތަފާސްހިސާބުތަކަން ކަނޑައަޅާފައިވާ ހަމަތަކުގެ ނުވަތަ އަމާޒުތަކުގެ ތެރޭގައި (standard objectives) ޚަބަރު ރަނގަޅު އަދި ބާރަށް ހިތުމަތަކުގައި ހިފުން ހަބަރުތައް އެކަށީގެންވާ ސަރުބަހަކާއި ރިޢާޔަތްކުރާގޮތަކަށް ބަޔާންކޮށްފައިވެއެވެ.

އެހެންކަމުން، އާންމުންނަށް ސަރުކާރާއި މަޢުލޫމާތުތަކަށް ވާސިލުވެ އެ މަޢުލޫމާތު ލިބުމުގެ ހައްޤާއި އަބުރު ރައްކާތެރިކުރުމުގެ ހައްޤުގެ އިތުރުން އެކަށީގެންވާ ގޮތުގެމަތިން ޒިންމާދާރުކުރުމުގެ ހައްޤު ލިބުމަށް މަގުފަހިވެގެންދާނެ މި މާއްދާ ހަރަހަމަވާ ގޮތަށް އިސްލާހުކުރުމަށް ފުރުސަތު ކަށަވަރުކަމުގައި ދެކެމެވެ.			
މި ބިލުގެ 39 ވަނަ މާއްދާގައި ބަޔާންކޮށްފައިވާ ހަމަތަކަށް އެއްވެސް އިސްތިސްނާއެއް ބަޔާންކުރާ މާއްދާއެއް ބިލުގައި ހިމަނާފައިނުވާކަން ފާހަގަކުރަމެވެ. ޕްރިންޓް މީޑިއާ އާއި ބްރޯޑްކާސްޓްކުރުމުގެ މަސައްކަތްކުރާ ފަރާތްތަކުން މުޅިއަކުން އެ ހަމަތައް ހިފެހެއްޓުން ވާޖިބުވާނީ ބަޔާންކޮށްފައި އޮތުމުގެ ބަދަލުގައި އިސްތިސްނާއެއް ހިމެނުމަކީ ވިސްނުމަށްއަރާ ކަމެއްގައި ފާހަގަކުރަމެވެ. އެގޮތުން މަދަނީ އަދި ސިޔާސީ ހައްޤުތަކާބެހޭ މުޢާހަދާގެ ދަށުން އުފައްދާފައިވާ General comment No 34 (2011) ގެ 25 ވަނަ ޕެރެގްރާފުގައި ޖާނަލިސްޓުން އެ ޖާނަރު ތަންފީޛުކުރާ ހަވާލުވެފައިވާ ފަރާތްތަކަށް ޒިންމާދާރުކުރުމުގެ މިނިވަންކަން ހަނިކުރުމުގައި އެއްވެސް މިންގަނޑެއް ނެތި އިހުމާލުވެގެން ދޫކޮށް ނުވާނެ ކަމަށް ބަޔާންކޮށްފައިވެއެވެ. މީގެއިތުރުން، ގެނެވޭ ހަނިކުރުންތައް ވާންވާނީ ރައްކާތެރިކުރުމުގެ މަޤްސަދު ހާސިލުކުރުމަށް ކަނޑައެޅޭ ބޭނުންވާ މިންވަރަށް ގެނެވޭ ހަނިކުރުންތަކަކީ އެ ކަމަށްވާނެ 34 ވަނަ ޕެރެގްރާފުގައި ބަޔާންކޮށްފައިވެއެވެ. އިސްލާމް ހަވާލާދެވުނު ޖެނެރަލް ކޮމެންޓްގެ 22 ވަނަ ޕެރެގްރާފުގެ އަލީގައި Necessity and Proportionality ގެ ޓެސްޓާއި އެއްގޮތް މިންގަނޑެއް މުޢާހަދާގެ 19 ވަނަ މާއްދާގައި ކަނޑައަޅާފައިވާ ހައްޤުތައް ހަނިކުރުމަށް ބޭނުންކުރެވޭނީ ބަޔާންކޮށްފައިވެއެވެ. މީގެއިތުރުން		39 ވަނަ މާއްދާ: ހަމަތައް ބްރޯޑްކާސްޓަރުންނާއި، މީޑިއާގައި މަސައްކަތްކުރާ ފަރާތްތަކާއި އަދި ނޫސްވެރިން މަސައްކަތްކުރަންވާނީ ތިރީގައި ބަޔާންކޮށްފައިވާ ހަމަތަކާއި އެއްގޮތްވާ ގޮތުގެމަތިން، އެ ހަމަތައް ނެގެހެއްޓެން ގޮތުގެމަތިންނެވެ.	10.

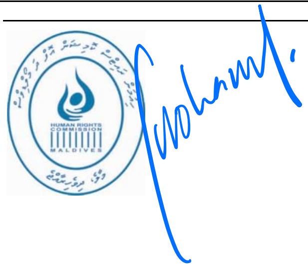

		CCPR/C/85/D/1022/2001 މައްސަލައިގެ 7.3 ވަނަ ނަންބަރުގައި މުޙާރަދާގެ 19 ވަނަ މާއްދާ ހަނިކުރުމަށް ހުއްދަކުރެވިފައިވަނީ ޤާނޫނުގައި ބަޔާންކޮށްފައިވާ ގޮތުގެ މަތިން އަދި އެ މާއްދާގެ (ހ) ގައި ބަޔާންކޮށްފައިވާގޮތުގެ މަތިން އެހެން މީހުންގެ ޙައްޤުތަކާއި އަބުރު ރައްކާތެރިކުރުމަށް އަދި (ށ) ގައިވާ ގޮތުގެ މަތިން ޤައުމީ ސަލާމަތް ނުވަތަ އާންމު ނިޒާމު ނުވަތަ ސިއްޙަތު ނުވަތަ އަޚްލާޤު ރައްކާތެރިކުރުމަށް ކޮންމެހެން ބޭނުންވާ މިންވަރަށްކަމަށް ކޮމިޓީން ފާހަގަކޮށްފައިވެއެވެ. އަދި ޚިޔާލުފާޅުކުރުމުގެ މިނިވަންކަމުގެ ޙައްޤަކީ ޑިމޮކްރެޓިކް މުޖުތަމަޢުއެއްގައި އެންމެ މުހިންމު އެއް ޙައްޤުކަމާއި މި ޙައްޤު ބޭނުންކުރުމުގައި ގެންދާ އެއްވެސް ހަނިކުރުމެއް ވާންޖެހޭނީ ދިފާއުކުރެވޭނެ ކަހަލަ ހެޔޮކަމުގެ މައްޗަށް ބިނާކޮށްގެންވާ ހަނިކުރުމަކަށްކަމަށް ބަޔާންކޮށްފައިވެއެވެ. އެހެންކަމުން، މި ޤާނޫނު ތަންފީޒުކުރުމުގައި ހިފަހައްޓަންޖެހޭނީ ހަމައެކަނި ނުގެއްލޭގޮތުން މުޖުތަމަޢުން ތާޖިރުންވާން އެކަށީގެންވާ ބާރުތަކެއް އިސްތިސްނާއެއްގެ ގޮތުގައި މި ބިލުގައި ހިމަނައި ބަޔާންކުރުމަށް ހުށަހަޅަމެވެ.
.11	41 ވަނަ މާއްދާ: އެކި ފަރާތްތަކުގެ އަމިއްލަ މައުލޫމާތު ހާމަކުރުމުގެ މިންގަނޑުތައް (ހ) އެކި ފަރާތްތަކުގެ އަމިއްލަ މައުލޫމާތު މީޑިއާގައި މަސައްކަތްކުރާ މީހުން ހޯދަންވާނީ މުޖުތަމަޢުގެ މަސްލަޙަތަށް އެކަމުގައި ހިމެނޭ ކަމަށްވާނަމައެވެ. އެ ފަދަ މައުލޫމާތު ހޯދުމުގައި އަދި ޝާއިޢުކުރުމުގައި އެ ފަރާތުގެ އަމިއްލަ މިނިވަން ކަމުގެ ޙައްޤާ ތަޢާރުޟު ނުކުރެވޭން ވަދެގެން ނުވާނެއެވެ. އަދި އެފަރާތުގެ އަމިއްލަ	"މުޖުތަމަޢުގެ މަސްލަޙަތެއް" އެކަމުގައި ހިމެނޭތޯ ކަނަޑައަޅުއްވާނީ ކޮންމެ ބާވަތެއްގައި ނާޒިރުކަމަކަށްވާނެއެވެ. އަދި އާންމު ފަރާތްތައް އެ ފަރާތްތަކަށް ލިބޭން އަނިޔާއެއްގެ ވާހަކަ ނުވަތަ އަމިއްލަ ތަޖުރިބާއެއްގެ ވާހަކަ އާންމުންނާ ހަމައަށް ގެނެސްދިނުމަށްޓަކައި މީޑިއާގެ ބޭނުންކޮށްފާނެއެވެ. އަދި ކަންކަމުގައި އިންސާފު ހޯދުމަށްޓަކައި ނުވަތަ އިންސާފަށް ގޮވާލުމަށްޓަކައި އިންވެސްޓިގޭޓިވް ޖާނަލިޒަމް ފަދަ ކަންކަމީ ކުރިއަރާފައިވާ ދިމިޤްރާޠީ ޤައުމުތަކުގައި ފުރުސަތު ދީފައިވާ ކަމެއްކަމުގައިވާތީ، އެފަދަ ފުރުސަތުތައް ހަނިވާ ގޮތުން މި މާއްދާގައި އޮތް އިސްތިސްނާ ފާހަގަކޮށްފައިވާ އިބާރާތް އިސްލާޙުކުރުމަށް ހުށަހަޅަމެވެ.

	އަބުރަށާއި ޒާތީ ދިރިއުޅުމަށް ވެސް އިޙްތިރާމްކުރަން ވާނެއެވެ.		
.12	41 ވަނަ މާއްދާ: އެކި ފަރާތްތަކުގެ އަމިއްލަ މައުލޫމާތު ހާމަކުރުމުގެ މިންގަނޑުތައް (ނ) ވަކި ފަރާތަކާ ބެހޭގޮތުން ހުރި އެ ފަރާތުގެ އަމިއްލަ މައުލޫމާތަކީ ތެދު، ފުރިހަމަ، އަދި އެންމެ ފަހުގެ މައުލޫމާތުކަމުގައި ވާންވާނެއެވެ.	41 ވަނަ މާއްދާގެ (ނ) އަންނަނިވި ފަދައިން އިސްލާހުކުރުން .41 (ނ) ވަކި ފަރާތަކާ ބެހޭގޮތުން ހުރި އެ ފަރާތުގެ އަމިއްލަ މައުލޫމާތުގެ ސައްޙަކަން ޔަގީންކޮށް ނުވަތަ ޔަގީންކުރެވޭ ފުރިހަމަވުން ލިބިގެންވާ އަދި ބަހާ ފަހުގެ އެވިދެން ނުވަތަ ހާސިލުކުރާ މުސްތަޤިއްލު ގޮތަކަށް އެ މައުލޫމާތު ހާމަކުރަންވާނެއެވެ.	ވަކި ފަރާތަކަށް ފުރުޞަތުދީ އެ ފަރާތުގެ އަމިއްލަ މައުލޫމާތު ޝާއިޢުކުރުމުގައި ތެދުވެރިކަމުގެ ބަދަލުގައި އެހެން ޤައުމުތަކުގެ ޤާނޫނުތަކުން ބާރުއަޅާފައިވަނީ ވާޤިޢާތަށް ރަނގަޅަށް ލިބިގަތުމާއި ހަޤީޤަތްތައް އޯޑިއަންސަށް ފަދައިން ޝާއިޢުކުރުމަކަށް ފާހަގަކުރެވިއެވެ. އެގޮތުން، 'Communication Act 2003' މި ޤާނޫނުގެ 319 ވަނަ މާއްދާގެ (2) ވަނަ ނަންބަރުގެ (d) ގައި ހަބަރު ރިޕޯޓުކުރަންޖެހޭނީ އެކަށީގެންވާ ސައްޙަކަމާއެކު (due accuracy) ކަމަށްވުމަކީ އޮފްކޮމްއިން ދެނެގަތުމަށް ގަބޫލުކުރާ ތަފާތުކުރަންޖެހޭ ކަނޑައަޅާފައިވާ ހަމަތަކުގެ ނުވަތަ އަމާޒުތަކުގެ (standard objectives) ތެރޭގައި ހިމެނެންވާކަމަށެވެ. މި ޤާނޫނުގެ ދަށުން އެކުލަވާލާފައިވާ 'The Ofcom Broadcasting Due impartiality ގައި Code' and due accuracy in news ރިޕޯޓުކުރުމުން

5.7 ވަނަ ނަންބަރުގައި ހާމަކުރުންތަކުގެ ޞަޙީޙަށް އޮޅުވާލައިގެންނުވާނެކަމަށް ބަޔާންކޮށްދީފައިވެއެވެ. އަދި އެ ހާމަކުރުންތައް އެކަށީގެންވާ މުއްދަތެއްގެ ތެރޭގައި އެކަށީގެންވާ އަހައްމިއްޔަތުކަމެއް ދީގެން ހުށަހަޅަންވާނެކަމަށް ބަޔާންކޮށްދީފައިވެއެވެ. މީގެއިތުރުން ‘Accuracy’ ގެ ތެރޭގައި ވާޖިބާތައް ރަނގަޅަށް ތިބިގަމުން ހިމެނިގެންވާކަމަށް އޮފްކޮމް އިން އެކުލަވާލާފައިވާ ‘Guidance Notes Section Five: Due Impartiality and Due Accuracy and Undue Prominence of Views and Opinions’ ގައި ބަޔާންކޮށްދީފައިވެއެވެ. އަދި މި މުސްތަނަދުގައި ‘Due Accuracy’ ގެ މިންގަނޑަށް ތަބާވުމުގައި Due ގެ މާނައަކީ ޕްރޮގްރާމުގެ މައުޟޫއު އަދި ބާވަތާއި މަސްލަހަތު (programme interest) ރިޢާޔަތްކޮށް އެކަށީގެންވާ ނުވަތަ އެކަށޭނަ (proportionate) މިންވަރެއްކަމަށް ބަޔާންކޮށްދީފައިވެއެވެ. މިސާލެއްގެ ގޮތުން ވަކި ކަމަކީ ޢާންމު			

މަސްލަހަތު ބޮޑު ކަމެއްނަމަ އެކަމެއް ހުށަހެޅުމުގައި 'Due accuracy' އަށް ތަބާވުން އެކަމަކާއި އެއްވަރަށް އިތުރުވެގެންދާނެކަމަށް އެ ޤާނޫނުގައި ބަޔާންކޮށްދީފައެވެ. މީގެއިތުރުން، ރަގަނޅު ނޫން އަމިއްލަ މައުލޫމާތެއް ރަގަނޅުކުރުމަށް ނުވަތަ ނައްތާލުމަށް އެ މައުލޫމާތެއްގެ ވެރިފަރާތަށް އެދިވިދާނެކަން ICCPR General Comment No· 16: Article 17 (Right to Privacy) ގައި ބަޔާންކޮށްފައިވުމުން އެފަރާތުން ފޯރުކޮށްދޭ މައުލޫމާތެއް ހުށަހަޅާފައިވީ އެ ފަރާތުން ފޯރުކޮށްދިން ގޮތަކަށް ހަމަވެގެންދެއެވެ. އެހެންކަމުން، އަމިއްލަ ފަރާތުން ފޯރުކޮށްދޭ އެފަރާތެއްގެ އަމިއްލަ މައުލޫމާތު، ބަޔާނެއް އޮޑިޔޯޓުލާއި ގެންސްޓިންގާއި އަދި މައުލޫމާތު ރަނގަޅަށް ތިބެގެންވާއެކު އެކަށީގެންވާ ގޮތެއްގައި ސައްޙަކަން ގެއްލިގެން ނުދާގޮތަށް ގެންސްޓިންގުމަށް ބަރޯސާވެވިދާނެކަން ހަމަވެގެންދެއެވެ.			

“Commercial އޮސްޓްރޭލިއާގެ Television Industry Code of Practice ގެ 3.3.3 ވަނަ މާއްދާގައި ލައިސަންސް ލިބިފައިވާ ފަރާތްތަކުން، ޚަބަރު ގޮތުގައި ފޮނުވަން ހުރި ނުވަތަ އެކަށީގެންވާ މިންވަރަކަށް ލައިސަންސް ލިބިފައިވާ ފަރާތަށް ސާބިތުކޮށްދެވިފައިވާ، މުހިންމު އަދި މާއްދީ (material errors of fact) ހަޤީޤަތުގެ ކުށެއް އިސްލާހުކުރުމަށް ނުވަތަ ސާފުކޮށްދިނުމަށް، އެކަށީގެންވާ މުއްދަތެއްގެ ތެރޭގައި އެކަށީގެންވާ ފިޔަވަޅު އަޅަންވާނެކަން ބަޔާންކޮށްފައިވެއެވެ. މީގެއިތުރުން އައުސްޓްރޭލިއާގެ 49 ގެ Broadacsting Act 2009 ވަނަ މާއްދާގައި ޖަވާބު ދިނުމުގެ ހައްޤު ބަޔާންކޮށްފައިވާއިރު މި މާއްދާގައި ހާމަކުރުންތަކުގައި ހުރި ހަޤީޤަތާއި ޚިލާފުވާކަން އިސްބާތުކުރުމުގެ ހައްޤު ލިބިގެންދާނެ ގޮތް އެކަށައަޅާފައިވެއެވެ. އެހެންކަމުން މި އަކުރު އިތުރުކުރުމަކީ އެ ވަސީލަތަށް ބަލައިގަންނަ، ކަމުގެ މަސްލަހަތު އޮތް ފަރާތަކަށް ފާރަވާ ނުވަތަ މީޑިއާގެ ވަސީލަތްތަކަށް ފާރަވާ ސަރުކާރުން މަޢުލޫމާތު ތަސްދީޤުކުރުން މި	44 ވަނަ މާއްދާއަށް (ހ) ގެ ގޮތުގައި އަންނަނިވި ފަދައިން އަކުރެއް އިތުރުކުރުން މި މާއްދާގެ އަކުރުތައް ތަރުތީބުކުރުން (ހ) ސަރުކާރުން މަޢުލޫމާތު ހާމަކުރެވިއްޖެނަމަ ނުވަތަ ސަރުކާރުން މަޢުލޫމާތު ހާމަކުރެވިއްޖެކަން އެކަށީގެންވާ މިންވަރަކަށް އެ މަޢުލޫމާތު ނިސްބަތްވާ މީހާއަށް ނުވަތަ މަސްލަހަތު އޮތް ފަރާތަކަށް މަޢުލޫމާތު ދެނެގަތުން ފަރާތަކުން ސާބިތުކުރެވިއްޖެނަމަ، އެކަން ފުރުޞަތު ދެވޭގޮތަށް ތަސްދީޤުކުރުން ނުވަތަ ސާފުކޮށްދިނުމަށް އެކަށީގެންވާ މުއްދަތެއްގެ ތެރޭގައި ވީހާވެސް އަވަހަކަށް ހަމަ އެ ވަސީލަތުގައި ނުވަތަ އެ ޕްރޮގްރާމްގައި ނުވަތަ އެ ވަސީލަތެއްގައި ބަލައިގަންނަ ފަރާތްތަކަށް އެކަން އެންގުމަށް އެކަށީގެންވާ ފިޔަވަޅު އެޅުން.	44 ވަނަ މާއްދާ: ތެދު މަޢުލޫމާތު ހާމަކުރުމުގެ ޒިންމާ މި ޤާނޫނުގެ 43 ވަނަ މާއްދާގެ މަޤްޞަދަށްޓަކައި، އަންނަނިވި ކަން ކަމަށް، ބްރޯޑްކާސްޓްކުރުންތައް މީޑިއާގައި މަސައްކަތްކުރާ ފަރާތްތަކާއި އަދި ނޫސްވެރިންގެ މައްޗަށް، މި ޤާނޫނުގެ ދަށުން މަތިކުރެވިފައިވާ ޒިންމާތަކެވެ. (ހ) ކަނޑައެޅިގެން ދޮގުކަން އެނގޭ ނުވަތަ އެއީ ދޮގުކަން ވެދާނެ ކަމަށް ބެލެވޭ މަޢުލޫމާތެއް، މީޑިއާގެ އެއްވެސް ވަސީލަތަކުން ހާމަނުކުރުން؛ (ށ) މީޑިއާއަށް ލިބޭ މަޢުލޫމާތެއް އެއީ ތެދުތޯ ބެލުމަށް ފުރުސަތު އޮވެ، އެކަން ނުބަލައި އެ މަޢުލޫމާތެއް ހާމަނުކުރުން؛ (ނ) ތުންތުން މަތިން ދޫކުވާ ވާހަކައާއި ސާބިތު ނުވާ ވާހަކަ ހާމަކުރާނަމަ، އެއީ އެ ފަދަ ވާހަކައެއް ކަން ހާމަކުރާ ހާމަކުރުމުގައި ބަލާންކުރުން.	.13

			ބިލުގެ 43 ވަނަ މާއްދާގައި ބަޔާންކުރާ ރައްދު އެކަށީގެންވާ ގޮތުގައި ފުރުޞަތުދިނުމަށް އަދާކުރުން ފުރިހަމަ މަސްއޫލިއްޔަތެއްކަމުގައި ފާހަގަކުރެވޭ މި މާއްދާ މިފަދައިން އިސްލާހުކުރުމަށް ފުރިހަމަކަމެއް ކަމުގައި ފާހަގަކުރެވެއެވެ.
.14	52 ވަނަ މާއްދާ: ކޮމިޝަނުން އެދޭ މަޢުލޫމާތު ދިނުން މި ގާނޫނުގައި ބަޔާންވެގެންވާ ކަމަކާ ބެހޭގޮތުން އެއްވެސް މަޢުލޫމާތެއް ހޯދުމަށް ނޫހެއްގެ ނުވަތަ މަޖައްލާއެއްގެ އިދާރާގައި ކޮމިޝަނުން އެދިއްޖެނަމަ، އެދުނު ތާރީޚުން ފެށިގެން 7 (ހަތެއް) ދުވަހުގެ ތެރޭގައި، އެ ނޫހުގެ ނުވަތަ މަޖައްލާގެ މަސްއޫލުވެރިޔާ އެ މަޢުލޫމާތު ކޮމިޝަނަށް ދޭންވާނެއެވެ.	52 ވަނަ މާއްދާ އަންނަނިވި ގޮތަށް އިސްލާހުކުރުމަށް ހުށަހަޅަމެވެ. މި ގާނޫނުގެ ދަށުން ތަޙްޤީޤުކުރަމުންދާ މައްސަލައަކާ ގުޅިގެން އެ ތަޙްޤީޤަށް ބޭނުންވާ މަޢުލޫމާތެއް ހޯދުމަށް ނޫހެއްގެ ނުވަތަ މަޖައްލާއެއްގެ އިދާރާގައި ކޮމިޝަނުން އެދިއްޖެނަމަ، އެދުނު ތާރީޚުން ފެށިގެން 7 (ހަތެއް) ދުވަހުގެ ތެރޭގައި، އެ ނޫހުގެ ނުވަތަ މަޖައްލާގެ މަސްއޫލުވެރިޔާ އެ މަޢުލޫމާތު ކޮމިޝަނަށް ދޭންވާނެއެވެ.	
.15	55 ވަނަ މާއްދާ: ޒިންމާ އުފުލުން (ހ) ނޫހެއްގައި ނުވަތަ މަޖައްލާއެއްގައި ވަކި ފަރާތެއް ނޭނގޭ ގޮތަށް ޝާއިޢުކުރާ ލިޔުމެއް، ނުވަތަ ޚިޔާލެއް، ނުވަތަ ފޮޓޯއެއް، ނުވަތަ ކާޓޫނަކާ ގުޅިގެން އެއްވެސް މައްސަލައެއް ދިމާވެއްޖެނަމަ، އެ ކަމުގެ މަސްއޫލިއްޔަތު އުފުލަން ޖެހޭނީ އެ ނޫހުގެ ނުވަތަ އެ މަޖައްލާގެ އެޑިޓަރެވެ.	ވަކި ފަރާތެއް ނޭނގޭ ގޮތަށް ޝާއިޢުކުރާ ޝާއިޢުކުރުމުގެ ޒިންމާ، ސިވާ އެޑިޓަރު މުޙައްރިރު އުފުލުމަށް ކަނޑައެޅުމުގެ ބަދަލުގައި، ވަކި ފަރާތެއް ނޭނގޭ ގޮތަށް ޝާއިޢުކުރާ ޝާއިޢުކުރުންތަކާ ގުޅިގެން މައްސަލައެއް ކުރިމަތިވެއްޖެނަމަ އެ ޝާއިޢުކުރުމުގެ އުފެއްދި ފަރާތަކަށްނަމަ އެ ޒިންމާ އުފުލުމަށް ފުރުޞަތު ދިނުމަށްފަހު އެ ޒިންމާ އުފުލުމަށް އިންކާރުކޮށްފިނަމަ ނުވަތަ އެ ފަރާތަކީ ކާކުކަން އެނގޭނަމަ އިންކާރުކޮށްފިނަމަ އެ ނޫހުގެ ނުވަތަ މަޖައްލާގެ އެޑިޓަރު ޒިންމާދާރު ކުރުމަށް އިންސާފުވެރި ގޮތް ކަމުގައި ހުށަހަޅަމެވެ.	

.16	58 ވަނަ މާއްދާ: ނޫސްވެރިންގެ ދަފްތަރު (ހ) ދިވެހިރާއްޖޭގެ ނޫސްވެރިކަން ކުރާ މީހުންނާއި އެޖެންސީތަކުން ކުރާ މީހުންގެ ދަފްތަރެއް ކޮމިޝަނުން ބަލަހައްޓަމުން ގެންދަންވާނެއެވެ. އަދި ނޫސްވެރިންނަށް، ރަސްމީ ހައިސިއްޔަތުން ދިވެހިރާއްޖޭގައި ނޫސްވެރިކަން ކުރާ މީހުންނަކުގައި ބެލެވޭނެއެވެ. (ށ) މި މާއްދާގެ (ހ) ގެ ދަށުން ނޫސްވެރިއެއްގެ ގޮތުގައި ކޮމިޝަނުގައި ރިޖިސްޓްރީކުރާނީ އަންނަނިވި ފަރާތްތަކެވެ. (1) ރަޖިސްޓަރީކުރެވިފައިވާ ބްރޯޑްކާސްޓަރަކަށް ނުވަތަ މީޑިއާއަކަށް ހަބަރާއި، ޚިޔާލު އާޓިކަލާއި، ރިޕޯޓް ލިޔާ މީހުންނާއި، ނޫހަށް ފޮޓޯ ނަގައިދޭ މީހުން (2) އިލެކްޓްރޯނިކް ވަސީލަތްތަކުގައި ހަބަރާއި މަޢުލޫމާތު ފޯރުކުރުގެ މަސައްކަތްކުރާ އެހެން މީހުން.	58 ވަނަ މާއްދާ: ނޫސްވެރިންގެ ދަފްތަރު މި މާއްދާގެ (ހ) ގެ ފަހަތަށް އަންނަނިވި އަކުރުތައް އިތުރުކުރުން. (ނ) މި މާއްދާގެ (ހ) ގައި ބަޔާންކޮށްފައިވާ ފަރާތްތަކުގެ އިތުރުން، މި ދަފްތަރުގައި ރަޖިސްޓަރީވާ ފްރީލާންސްކޮށް މަސައްކަތްކުރާ ފަރާތްތަކަކީ ވެސް، ނޫސްވެރިންގެ ގޮތުގައި ބެލެވޭނެއެވެ. އަދި މި ދަފްތަރު އެކުލަވާލާއިރު މީޑިއާތަކުގައި މަސައްކަތްކުރާ ނޫސްވެރިންނާއި ފްރީލާންސް ނޫސްވެރިންގެ މަޢުލޫމާތު އެނގޭނެހެން ދަފްތަރުކުރަންވާނެއެވެ. (ރ) މަދުވެގެން 3 (ތިނެއް) މަސްދުވަހުން އެއްފަހަރު މި ދަފްތަރު އަދާހަމަކުރަންވާނެއެވެ. (ބ) ދަފްތަރުކުރުވޭ ނޫސްވެރިންގެ ޝަރުތުތަކާއި، ދަފްތަރު އެކުލަވާލުމުގައި އަމަލުކުރާނެ އުސޫލުތަކާއި، ދަފްތަރު ބެލެހެއްޓުމުގައި ޢަމަލުކުރާނެ އުސޫލުތަކާއި، ދަފްތަރުކުރުމަށް ހުށަހަޅާ މަޢުލޫމާތެއް، ދަފްތަރުކުރުމަށް އެދި ހުށަހަޅަން މަޢުލޫމާތުތަކާއި ދަފްތަރުގައި ހިމެނޭނެ މަޢުލޫމާތުތައް ޤާނޫނުގެ ދަށުން އެކުލަވާލާ ގަވާއިދުގައި ބަޔާންކޮށް އެ ގަވާއިދު ގެޒެޓުކުރަންވާނެއެވެ.	މަދަނީ އަދި ސިޔާސީ ހައްޤުތަކާބެހޭ ބައިނަލްއަޤްވާމީ މުޢާހަދާ (ICCPR)ގެ ޖެނެރަލް ކޮމެންޓް 34 ގެ 44 ވަނަ ޕެރެގްރާފްގައި ނޫސްވެރިކަމުގެ ދާއިރާގައި މަސައްކަތްކުރާ ފަރާތްތަކުގެ ތެރޭގައި ފުޅާ ދާއިރާއެއްގެ މީހުން ހިމެނެންކަމާއި، މީގެ ތެރޭގައި އެނަލިސްޓުންނާއި، ބްލޮގަރުންނާއި އިންޓަނެޓް އަދި އެހެން ޕްރިންޓްކޮށްގެންކުރާ ޝާއިޢުކުރުންތަކުގައި އަމިއްލަ ފަރާތްތަކަށް ވެސް ހިމެނެންކަމަށް ބަޔާންކޮށްފައިވާއިރު، މި ބިލުގެ 58 ވަނަ މާއްދާއިން އެކުލަވާލާ ދަފްތަރުގެ ތެރޭގައި ފްރީލާންސްކޮށް މަސައްކަތްކުރާ ނޫސްވެރިން ނުހިމެނުމަކީ ޤާނޫނުއަސާސީއިންނާއި ICCPR އިން ކަށަވަރުކޮށްދޭ ނޫސްވެރިކަމުގެ މިނިވަންކަން ހަނިކުރުވިގެންދާނެ ކަމެކެވެ. މީގެ އިތުރުން މި މާއްދާ މިހެން އޮތުމަކީ މި ބިލުގެ 59 ވަނަ މާއްދާގެ ދަށުން ދޫކުރާ ނޫސްވެރިއެއްކަން އަންގައިދޭ ކާޑު ފްރީލާންސްކޮށް މަސައްކަތްކުރާ ނޫސްވެރިންނަށް ލިބުމަށް އޮތް ހުރަހެއް ކަމުގައިވާތީ ހުރަހަކަށްވާ އަކުރުތަކެއް

#			
			މި މާއްދާއަށް އިޞްލާޙުކުރުމަށް ހުށަހަޅަމެވެ.
.17	59 ވަނަ މާއްދާ: ނޫސްވެރިއެއްކަން އަންގައިދޭ ފާސް (ހ) މި ޤާނޫނުގެ 58 ވަނަ މާއްދާގައި ބަޔާންކޮށްފައިވާ ދަފްތަރުގައި ނަން ހިމެނޭ ނޫސްވެރިންނަށް، ކޮމިޝަނުން ނޫސްވެރިއެއްކަން އަންގައިދޭ ފާހެއް ދޫކުރަންވާނެއެވެ. (ށ) މި މާއްދާގެ (ހ)ގައި ބަޔާންކޮށްފައިވާ ފާހަކީ، ދިވެހިރާއްޖޭގެ އެކިއެކި ތަންތަނުގައި ހިނގާ ކަންކަމާއި ޙާދިސާތަކާއި ކާރިސާތައް ހިނގަމުންދާއިރު އާންމުކޮށް ވަދެވެން ނުހުންނަ ތަންތަނަށް، ނޫސްވެރިއެއްގެ ހައިސިއްޔަތުން ވަނުމަށް ބޭނުންކުރެވޭނެ ފާހަކެވެ. އެ ފާހަށް، ކަމާބެހޭ ފަރާތްތަކުން ޙުރުމަތްތެރިކަން ހިފައި، ނޫސްވެރިންނަށް، ސަލާމަތީރިކާއި ފަސޭހަކަމާއެކު މަސައްކަތް ކުރެވޭނެ ގޮތް ހަމަޖެއްސައިދޭންވާނެއެވެ.		ޤާނޫނު ނަންބަރު 01/2013 (ސުލްހަވެރިކަމާއެކު އެއްވެ އުޅުމުގެ މިނިވަންކަމުގެ ޤާނޫނު) ގެ 54 ވަނަ މާއްދާގެ ދަށުން އެކުލަވާލާފައިވާ ގަވާއިދު ނަންބަރު 2013/R-27 (އެއްވެއުޅުމުގެ ގޮތުން ހަރަކާތްތެރިވާ ނޫސްވެރިން އެކްރެޑިޓްކުރުމުގެ ގަވާއިދު) އަދި އިސްފަސްކާނުކުރުމުން ޤާނޫނުގެ ދަށުން މީޑިޔާ ބްރޯޑްކާސްޓިންގ ކޮމިޝަނުން އެކުލަވާލަން ލާޒިމުކުރާ ގަވާއިދެކެވެ. މި ބިލު ފާސްވުމުން މީޑިޔާ ބްރޯޑްކާސްޓިންގ ކޮމިޝަން އުވިގެންދިއުމާއިއެކު ގަވާއިދު ނަންބަރު 2013/R-27 (އެއްވެއުޅުމުގެ ގޮތުން ހަރަކާތްތެރިވާ ނޫސްވެރިން އެކްރެޑިޓްކުރުމުގެ ގަވާއިދު) ގެ ޒިންމާ މި ބިލުން އެކުލަވާލާ ކޮމިޝަނަށް ބަދަލުކުރެވޭނެގޮތަށް ނުވަތަ ނުހިމެނޭތީއެވެ މި ބިލުން ސަރުކާރަށް، އެކަން މި ބިލުގައި ބަޔާންކުރުމަށް ހުށަހަޅަމެވެ.
.18	50 ވަނަ މާއްދާ: މަސްއޫލިއްޔަތާގެ މަޤާމު ހުސްވުން		50 ވަނަ މާއްދާގެ (ނ) އަންނަނިވި ގޮތަށް އިސްލާހުކުރުން.

(ނ) މި މާއްދާގައިވާ މުއްދަތުގެ ތެރޭގައި މަސްއޫލުވެރިޔަކު ހަމަނުޖެއްސިއްޖެނަމަ، އެ ސޫރުގެ ނުވަތަ މަޖައްލާގެ ރަޖިސްޓަރީ ވަގުތީ ގޮތުން ހިފެހެއްޓުމުގެ ބާރު ކޮމިޝަނަށް ލިބިގެންވެއެވެ.	(ނ) މި މާއްދާގައިވާ މުއްދަތުގެ ތެރޭގައި މަސްއޫލުވެރިޔަކު ހަމަނުޖެއްސިއްޖެނަމަ، އެ ސޫރުގެ ނުވަތަ މަޖައްލާގެ ރަޖިސްޓަރީ ބާޠިލުކުރުމުގެ ބާރު ކޮމިޝަނަށް ލިބިގެންވެއެވެ.	
މި މާއްދާގައި "އެކަން ކުރުމަށް ބޭނުންކުރާ އާލާތްތައް ހިފެހެއްޓުން" ބައްޓަންކުރައްވާއިރު އެ އާލާތްތައް ހިފެހެއްޓޭނެ މުއްދަތަކާއި، އެ އާލާތްތަކާމެދު އަމަލުކުރާނެ ގޮތާއި، އެ އާލާތްތައް އަނބުރާ ދޫކުރާނެ ގޮތުގެ ބައްޓަންކުރައްވާނީ އެކަންކަން މި ބިލުގައި ބައްޓަންކުރުމަށް ހުށަހަޅަމެވެ.	65 ވަނަ މާއްދާ: ބޮޑުޖާސްޓިކްކުރުމުގެ ހުކުމަށްދިނުމުގެ ލައިސަންސް އޮތް ފަރާތަކުން ލިޔަފަވޭ އެދުން (ހ) އެއްވެސް ފަރާތަކުން ލައިސަންސެއް ނެތި ބޮޑުޖާސްޓިކްކުރުމުގެ ހުކުމަކާއި ޚިލާފުވެއްޖެނަމަ، ނުވަތަ ކޮމިޝަނުން ދޫކޮށްފައިވާ ލައިސަންސެއް ކޮމިޝަނުގެ ހުއްދަ ނުހޯދައި ބަދަލުކޮށްފިނަމަ، އެ ފަދައިން ޚިލާފުވި ހުކުމަށް ހުއްޖަތުގެން އެންމެން، ނުވަތަ އެ ހުކުމަށް ޚިލާފުވި ފަރާތުން ޖަރީމާކުރުން، ނުވަތަ އެކަން ކުރުމަށް ބޭނުންކުރާ އާލާތްތައް ހިފެހެއްޓުން، ނުވަތަ އެ ފަރާތަށް ޖަރީމާނާކުރާއިރު އެކަން ކުރުމަށް ބޭނުންކުރާ އާލާތްތައް ހިފެހެއްޓުން؛	·19

#	މާއްދާ	ކޮމެންޓް
20.	65 ވަނަ މާއްދާ: ބޮޑެތި ކާސްޓްބަކުރުމުގެ ޚިދުމަތްދިނުމުގެ ލައިސަންސް އޮތް ފަރާތާމެދު ފިޔަވަޅު އެޅުން (ހ) ލައިސަންސް ދޫކުރައްވާ ފަރާތަކުން ތަކުރާރުކޮށް ޤާނޫނާއި ގަވާއިދާ ޚިލާފުވުމުންނާއި، އެ ފަރާތަކަށް ދޫކުރައްވާ ލައިސަންސް ބާތިލުކުރުމަށް ކަނޑައެޅުމަށްފަހު ކޮށިން ނަންބަރާ ގެޒެޓްގައިވެސް ލައިސަންސް ބާތިލުކުރުން.	މި މާއްދާގައި ބަޔާންކުރާ ކޮމިޓީ ކޮން ކޮމިޓީއެއްކަން ސާފުކޮށް ކަނޑައަޅައި ބަޔާންކުރުމަށް ހުށަހަޅަމެވެ.
21.	66 ވަނަ މާއްދާ: ނޯޓިސް މަޢުލޫމާތާމެދު ފިޔަވަޅު އެޅުން (ށ) ނޫހަކުން ނުވަތަ މަޢުލޫމާތުކަން ޤާނޫނާއި ގަވާއިދާ ޚިލާފުވުމުންނަމަ، އަދި އެ ކަން ތަކުރާރުކުރުމަށް އެންގުމުން ތަކުރާރުކުރުން ހުއްޓާނުލަނަމަ، އެ ނޫހެއް ނުވަތަ މަޢުލޫމާތެއް، އިސްލާހުކުރަންޖެހޭ ކަންކަން އިސްލާހުކުރަންދެން ނުވަތަ އެ ނޫހަކާ ނުވަތަ މަޢުލޫމާތަކާގުޅޭ ކޯޓު ޝަރުޢުން ބަލަމުންދާ މައްސަލަ ނިމެންދެން ވަގުތީ ގޮތުން ރަޖިސްޓްރީ ބާތިލުކުރުން؛	66 ވަނަ މާއްދާގެ (ށ) އަންނަނިވި ގޮތަށް އިސްލާހުކުރުން. (ށ) ނޫހަކުން ނުވަތަ މަޢުލޫމާތުކަން ޤާނޫނާއި ގަވާއިދާ ޚިލާފުވުމުންނަމަ، އަދި އެ ކަން ތަކުރާރުކުރުމަށް އެންގުމުން ތަކުރާރުކުރުން ހުއްޓާނުލަނަމަ، އެ ނޫހެއް ނުވަތަ މަޢުލޫމާތެއް، އިސްލާހުކުރަންޖެހޭ ކަންކަން އިސްލާހުކުރަންދެން ނުވަތަ އެ ނޫހަކާ ނުވަތަ މަޢުލޫމާތަކާގުޅޭ ކޯޓު ޝަރުޢުން ބަލަމުންދާ މައްސަލަ ނިމެންދެން ވަގުތީ ގޮތުން ރަޖިސްޓްރީ ހިފެހެއްޓުން؛
22.	69 ވަނަ މާއްދާ: ކޯޓު ޝަރުޢުން ނިންމާ ނިންމުންތަކާ ދެކޮޅަށް ދައުވާކުރުމުގެ ޙައްޤު	ކޯޓުޝަރުޢުގެ ނިންމުން ހުށަހަޅަންޖެހޭނީ އިދާރާއެއްގެ ނިންމުމެއް މުރާޖަޢާކުރުމުގެ ދަށުން (judicial review) ސިފައިން ކޯޓަށް ނޫ ނުވަތަ އިސްތިއުނާފު މައްސަލައެއްގެ ގޮތުގައި ދިވެހިރާއްޖޭގެ ހައިކޯޓަށް މިހާރު މި މާއްދާ އިޞްލާޙުކުރުމަށް ގޮތެއް ސާފުކޮށްދޭން މި މާއްދާގައި ބަޔާންކުރަނީ ކޮން ކޯޓެއްކަން ކަނޑައަޅައި ބަޔާންކުރުމަށް ހުށަހަޅަމެވެ.

	ޤާނޫނު ނަންބަރު 16/2010 (ބްރޯޑްކާސްޓިންގު ޤާނޫނު) ގެ ދަށުން ލައިސަންސްދިނުމާ ގުޅޭގޮތުން ކޮމިޝަނުން ނިންމާ ނިންމުމަކާ ގުޅިގެން، ނުވަތަ ލައިސަންސެއް ލިބިފައިވާ ފަރާތަކާ، ނުވަތަ ނޫސް މަޖައްލާއަކާ، ނުވަތަ ޗީޓާގައި މަސައްކަތްކުރާ ފަރާތަކާ، ނުވަތަ ނޫސްވެރިއަކާ ދެކޮޅަށް މި ޤާނޫނުގެ ދަށުން ކޮމިޝަނުން ނިންމާ ނިންމުމަކާ ގުޅިގެން އެއްވެސް ފަރާތެއްގެ ހައްޤަކަށް އުނިކަމެއް ލިބިފައިވާނަމަ، އެ ނިންމުމެއް ނިންމާތާ 6 (ހައެއް) މަސް ދުވަހުގެ ތެރޭގައި އެ މައްސަލައެއް ކޯޓަށް ހުށަހަޅަން ވާނެއެވެ.	